

Roger de Clerck: van boer tot bijna-baron

Date : 23 oktober 2015

De West-Vlaamse textiel industrieel [Roger De Clerck](#) is op 91-jarige leeftijd overleden. De Clerck, ook gekend als “boer Clerck”, leed al jaren aan Alzheimer. Met “boer Clerck” verdwijnt een symbool van een generatie hardwerkende, niets ontziende na-oorlogse ondernemers.

‘Roger De Clerck is zo brutaal en zo machtig dat hij geen echte vrienden kan hebben.’ vertelt een gewezen boekhouder van de groep. Als zoon van een welstellende hereboer uit het ontegenwoordige Westvlaamse dorpje Wielsbeke beseft Roger De Clerck al zeer snel dat zijn roeping niet in de harde vlasteelt ligt. Het oogsten van de vlasstengels, het roeten in water en breken tot vezels, spreekt hem niet echt aan. Met meer fascinatie kijkt hij naar de thuiswevers uit zijn geburen, mensen die al hun spaarcenten investeren in een zware machine die ze in hun stal zetten en waar ze dag in dag uit achter staan, terwijl de spoelen heen en weer slaan. ‘We moeten in de textiel gaan, want in vals is er geen toekomst meer, vertelt de jonge Roger De Clerck, als boer verdienen je misschien twee keer geld per jaar, als je geluk hebt. Textiel loopt elke dag.’

Meteen is het begin van een mythe geboren. Boer Clerck wordt industrieel Clerck. De omschrijving boer zal hij blijven meedragen, initieel vanuit de welstellende Franstalige bourgeoisie die neerkijkt op de jonge ondernemer, later vanwege zijn brutale optreden, ondersteund door een konsekwent dialectisch taalgebruik.

Roger De Clerck is 34 wanneer hij zijn eerste weefgetouwen koopt. Hij is gehuwd met Anne-Marie Hanssens, een dochter uit een welstellende familie koffiebranders die het merk ‘Grootmoeders Koffie’ op de markt brengen. Ze is doordrongen van de koopmansgeest. Het is zij die Paul Delbaere wegkoopt bij de ook al Westvlaamse producent van textielmachines Van de Wiele uit Marke. Delbaere was daar zowat hoofdingenieur. Anne-Marie Hanssens ziet dat haar echtgenoot nood heeft aan een techniker. Delbaere wordt de linkerhand van boer Clerck, de jonge Noël Demeulenaere zal uitgroeien tot de onmisbare rechterhand van de industrieel.

Roger De Clerck is een welbespraakt man maar hij schuwt de openbaarheid, en vooral de media. Demeulenaere daarentegen is een man van veel woorden, zij het in korte krachtige zinnen gegoten die hij op in snel tempo op zijn toehoorders afvuurt.

‘Het gebeurde wel eens dat wij een tweetal ossen op de hoeve van Roger moesten verkopen, vertelt Demeulenaere. De opbrengst moesten we gebruiken om tijdig ons katoen te kunnen betalen.’ Maar de werkelijkheid was minder tellurisch. Vanaf zijn eerste jaren als ondernemer ging Roger de Clerck zich nauw verstrengelen met de politiek, meer bepaald met de CVP.

In het naoorlogse West-Vlaanderen speelde de zogenaamde ‘groep van Kortrijk’ met figuren zoals Tony Herbert een erg belangrijke rol in de uitbouw van de kristen-democratische partij.

Een andere voortrekker van die beweging was Albert, Berten, De Clerck, neef van Roger De Clerck en vader van de huidige Belgacom-voorzitter Stefaan De Clerck.

Van 1961 tot 1965 was Berten De Clerck minister van middenstand. Wanneer Roger De Clerck in die periode in Duitsland een groot lot machines gaat kopen, slaagt hij erin via Berten De Clerck zijn eerste subsidie los te krijgen, prototypesteun voor industriële innovaties.

Dit interen op de staat, zal De Clerck blijven kenmerken. Elke investering die hij doorvoert, koppelt hij aan staatssteun. Waar zijn concurrenten de volle pot moeten betalen, probeert boer Clerck doorgaans zijn financieringslasten afwentelen op de staat. Dat was in de jaren '60 zo met de aankoop van machines, dat zal later zo zijn bij de overname van Fabelta in Zwijnaarde en de holglasgroep Verlipack. Wanneer Parijs Noord-Frankrijk ontdekt als noodregio is boer Clerck er onmiddellijk bij om er nieuwe fabrieken in te planten. Op het moment dat West-Duitsland via de Treuhandanstalt miljarden Duitse mark naar het Oosten pompt, springt boer Clerck als een duivel uit een doosje. 'We gaan onze wilde expansiedrang nu in het oosten botvieren.' zegt Demeulenaere.

Boer Clerck mag dan conservatief-katholiek zijn, als ondernemer is hij puur liberaal: tegen de staat en tegen elke vorm van belastingen. Conform die gedachte zal hij ook nooit veel belastingen betalen. Ondertussen aarzelt hij niet om uit de staatsruif te eten. Wanneer hij in 1987 een polyprop fabriek wil bouwen, gaat hij eerst op zoek naar gronden in Antwerpen. In een brief aan de havendirectie zegt hij: de gronden krijgen we voor niets, dat is duidelijk, maar hoeveel krijgen we daar nog bovenop? Die stijl zijn ze in Antwerpen niet gewoon. We onderhandelen met iedereen, maar niet met boeren, luidt het antwoord.

Boer Clerck betaalt wel loyaal zijn politiek losgeld. In de jaren '70, wanneer partijfinanciering nog geen gespreksonderwerp was, deelde boer Clerck met vaste hand op zijn recepties tussen het publiek enveloppen uit aan de aanwezige politici. Doorheen de jaren groeide de brutaliteit van de groep Beaulieu, en groeide de gedachte dat met geld alles te koop is.

Politiek bekent boer Clerck openlijk nooit kleur, financieel des te meer. Berten De Clerck, die zijn neef bijstond in zijn moeilijke begindagen, eindigt zijn dagen als grote voorman van het NCMV, de christelijke middenstandvereniging en voorganger van Unzio.

Wanneer in de jaren '80 de Bank van Roeselare, de bank van katholiek West-Vlaanderen, nieuwe aandeelhouders krijgt, duikt Roger De Clerck op aan de zijde van het NCMV. De Clerck was wel vermomd in de vorm van de Luxemburgse holding Chamade. 'De Bank van Roeselare leerde zijn volk witwassen' grapt een kenner. In West-Vlaanderen liep jarenlang het gerucht dat wie een winnend lot had van de Koloniale Loterij die best kon innen bij de Bank van Roeselare. Daar kreeg je nog iets bovenop de gewonnen geldprijs. De bank zelf verkocht daarna het lotje aan een klant die zwart geld wou witwassen. De klant kreeg het lotje, trok naar de Nationale Loterij en keerde terug met het geld op zak, voorzien van een fiscaal attest dat het om loterijwinst ging. Witwassen via de staat dus.

Ondertussen raakt Beaulieu wel meer en meer verstikt in het web van de belastingscontroles. Maar ook daar slaat hij hard terug. Wanneer een BBI-inspecteur echt te hard van stapel dreigt

te lopen, wordt zijn zoon prompt benoemd tot boekhouder van Domo. Wanneer een kaderlid zich verzet tegen zijn ontslag door de groep, krijgt hij plots een extra controle van de belastingen op zijn dak, met de groeten van Roger De Clerck zegt de inspecteur erbij.

Doorheen de jaren wordt Roger De Clerck meer en meer een man die geassocieerd wordt met angst en terreur. Hij blijkt daarbij kwasi ongenaakbaar te zijn. Naar buiten toe, legt hij enkel nietszeggende verklaringen af. In december 1988 zendt de BRT een opmerkelijke Panorama-aflevering uit van Johan Depoortere. Inzet is boer Clerck. De reportage start met helicopterbeelden van de villa van boer Clerck in Wielsbeke. Daarop is de begingeneriek gemonteerd van het succesfeuilleton Dallas; de cowboys van West-Vlaanderen. In die reportage zit één kort interview met Roger De Clerck, dat we u niet willen onthouden.

Waarom blijft Roger De Clerck steeds verder werken?

'Voor de centen en de vooruitgang hé. Dat doe jij toch ook hé, voor de centen en de vooruitgang.'

Maar wat is u het geheim van uw succes?

Is dat zo'n succes? De moeder van Napoleon zei het al: pourvu que ca dure!

Maar bij u duurt het al 30 jaar.

We doen ons beste hé.

Er wordt gezegd dat Boer Clerck de staat goed kan melken. Klopt dat?

Dat we dat maar konden hé. We zweten veel voor de staat. Dat melken, dat is gazettepraat hé.

Daarmee was de kous af en het interview gedaan.

Eind de jaren '80 rondt het parket een onderzoek af tegen Roger De Clerck. De man wordt er door het parket van beschuldigd valsheid in geschrifte en oplichting te hebben gepleegd gedurende de periode 1976 tot 1986. De techniek van De Clerck bestond erin grote bedragen geld vanuit België naar het buitenland te verschepen als "waarborg voor uitstaande leningen". Die leningen zouden uitstaan bij Nederlandse banken. Maar nader onderzoek leerde dat die leningen helemaal niet bestonden. De Clerck leende geld aan zichzelf met als gevolg dat grote bedragen terecht kwamen in het Nederlands fiscaal paradijs Curaçao. Het gerecht kon 18 diverse leningen traceren, de laagste bedroeg 25 miljoen frank, de hoogste 5 miljoen dollar. In totaal zou het gaan om een bedrag van 1,5 tot 2 miljard frank. De Libanese familie Katchadourian zou daarbij een belangrijke rol hebben gespeeld.

Het was de raadkamer van inbeschuldigingstelling (KIB) die moest beslissen of Roger De Clerck zou worden vervolgd en dat wel voor de korrektionele rechtbank of voor het hof van assisen. Op 12 december 1986 maakte rechter Philippe Van Hille de beslissing van de raadkamer bekend.: "Overwegende dat de verdachte terecht opmerkt dat de behandeling van

de zaak tijdens openbare debatten de reklassering van de verdachte ten zeerste zou bemoeilijken. De verdachte staat immers aan het hoofd van een belangrijk industrieel complex dat werk geeft aan enkele duizenden werknemers; overwegende dat bij de lezing in dag- en weekbladen deze mensen een verkeerd inzicht zouden kunnen hebben nopens de ware toedracht van de zaak, terwijl wat hen betreft de werkzekerheid primeert (...) Verdachte heeft er alle belang bij dat er zo weinig mogelijk rond de zaak die hem aanbelangt wordt gesproken, geroddeld of daarvan in het openbaar gewag wordt gemaakt, zulks met het oog op zijn relaties met het buitenland en met de financiële wereld (...) De raadkamer verklaart dan ook de tenlastelegging bewezen en is van oordeel dat aan de verdachte de opschorting van de uitspraak van de veroordeling mag toegekend worden.'

De raadkamer stelt dus de sociale positie van Roger de Clerck belangrijker is dan een gerechtelijke vervolging. Het parket-generaal neemt dit echter niet en substitueert prokureur generaal Maes gaat onmiddellijk in beroep. De man schrijft daarbij een pleidooi dat voor Roger De Clerck zwaar vernietigend is. "Er is een waarheidsvervalsing, de dader heeft gehandeld met bedrieglijk opzet. Bovendien is de vervalsing van aard om nadeel te berokkenen aan derden. Terzake is dit de Belgische staat, het ministerie van financiën en onrechtstreeks de inleverende Belg (..) De zwaarwichtige aard en de stelselmatigheid van de bedreven feiten blijken dermate inherent te zijn aan de bedrijfspolitiek van de verdachte dat geen verbetering, tenzij in de zin van verfijning, in zijn hoofde te verwachten valt, zodat de gunst van opschorting van elke efficiëntie ter preventie van recidive in het latere gedrag van de verdachte zou zijn ontbloom.'

De overgang van het textielimperium Beaulieu naar de kinderen van Roger De Clerck verloopt allesbehalve rimpelloos. Jan De Clerck, de oudste zoon, wordt opgepakt door het gerecht en verdwijnt samen met zijn echtgenote enkele dagen in de cel. Hij zal daarop een akkoord sluiten met de fiscus, een boete betalen en zich feitelijk afkeren van zijn familie. Wanneer hij uit de cel komt, wordt hij opgewacht door zijn vader die hem de huid vol scheldt. Jan De Clerck gaat alleen verder en bouwt de textieltak Domo uit tot een eigen multinational. Dat alles gebeurt in de schaduw van de zogenaamde "cel 42", een groep experts bij de toenmalige rijkswacht die zich specifiek toelegde op het dossier van de familie De Clerck. De Cel 42 zal 2 miljoen pagina's documenten naar boven brengen maar tot een echte rechtszaak zal het nooit komen.

Jan De Clerck was al eigenaar van Domo, nog voor hij een overeenkomst met de fiscus sloot. Dat komt omdat Roger De Clerck zijn bedrijvengroep had verdeeld over zijn kinderen in de hoop er zelfstandige entiteiten van te maken. Maar dat mislukte. Belangrijk daarbij is dat kernspeler Noël De Meulenaere zich miskocht voelt bij de boedelsplitsing. De Meulenaere had gehoopt een deel van de koek te krijgen, maar daar houdt De Clerck geen rekening mee. Dat zal zorgen voor een breuklijn tussen de twee oude copains. De strategie van Roger De Clerck mislukt en na enige tijd wordt de groep Beaulieu terug samengebracht. Er komt professioneel management binnen en langzaam ontgroeit het bedrijf zijn familiale, moeilijke structureren. De multinational blijft wel een hele resem belastingsclaims met zich meeslepen. Tussen de kinderen De Clerck botert het ondertussen niet echt. Onder meer Dominiek De Clerck verwijt zijn familie dat ze activa zouden hebben ontvreemd in zijn nadeel. Ook die zaak eindigt voor het gerecht.

Voor Roger De Clerck is de familie altijd heilig geweest. Toch is hij er niet in geslaagd de

eenheid binnen zijn familie te behouden. Vermogend zijn ze daarentegen wel. Publieke dank heeft De Clerck voor zijn industrieel optreden nooit gekregen. Wanneer hij eind de vorige eeuw op de lijst komt voor een adellijke titel, gooit het gerechtelijk onderzoek roet in het eten. Boer Clerck wordt ondanks de politieke steun nooit baron De Clerck.